

EUROOPPA- LAINEN KANSALAIS- PANEELI

TAVOITTEISIIMME
SOPIVASTA
UUDESTA
EUROOPAN
TALOUSARVIOSTA

Tietopaketti

Tietoja tästä paketista

Tervetuloa eurooppalaiseen kansalaispaneeliin, jossa käsitellään uutta tavoitteisiimme sopivaa Euroopan talousarviota. Kiitos, että osallistut tähän prosessiin. Toivomme, että kokemus tulee olemaan osaltasi kiinnostava. Hyväksyessäsi Euroopan komission kutsun suostuit lähtemään hyvin erityiselle matkalle. Ennen sinua 1 650 Euroopan kansalaista on päättänyt tulla mukaan tälle demokraattiselle seikkailulle ja osallistua eurooppalaiseen kansalaispaneeliin. Ne ovat tarjonneet Euroopan komissiolle neuvoja useissa aiheissa vuodesta 2021 lähtien. Nyt on sinun vuorosi!

Olet yksi 150 osallistujasta, jotka on valittu satunnaisesti kaikista Euroopan unionin (EU) 27 jäsenvaltiosta. Tämä kuvastaa EU:n monimuotoisuutta. Tulevina kuukausina osallistujia pyydetään keskustelemaan EU:n uudesta vuonna 2028 voimaan tulevasta pitkän aikavälin talousarviosta ja laatimaan suosituksia siitä, miten sitä voitaisiin käyttää parhaalla mahdollisella tavalla. Sinulla ja muilla paneelin jäsenillä on aikaa pohtia mielipiteitänne, keskustella ajatuksista ja kysymyksistä ja lopuksi esittää suositukset Euroopan komissiolle.

Teemme parhaamme varmistaaksemme, että kokemuksesi olisi miellyttävä. Tämä tietopaketti opastaa sinua prosessin aikana. Se on jaettu neljään osaan:

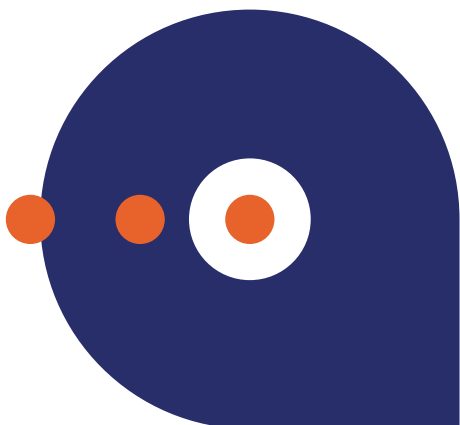
1. **PROSESSI: MITÄ KANSALAISPANEEELIT OVAT?** 4
2. **TEHTÄVÄ: MINKÄ PARISSA TYÖSKENTELEN?** 6
3. **AIHE: MITÄ MINUN ON TIEDETTÄVÄ EU:N TALOUSARVIOSTA?** 8

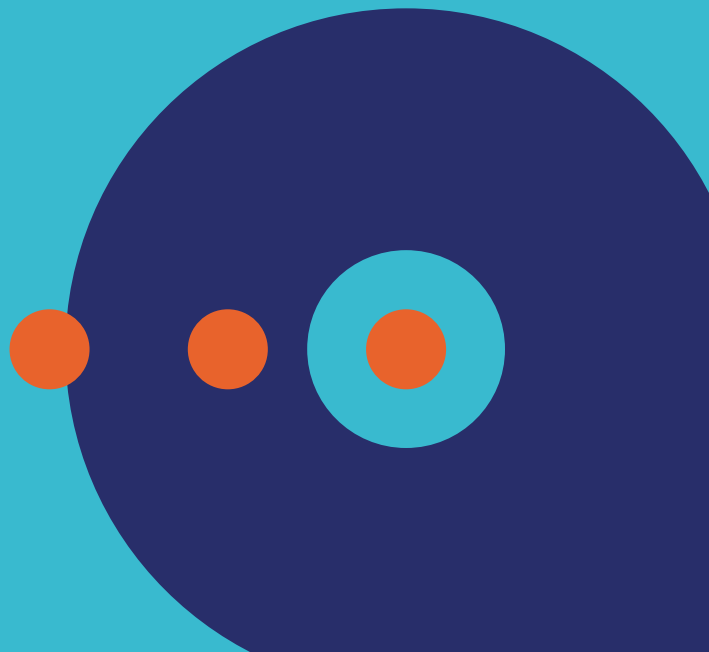
LIITE – KÄYTÄNNÖN TIETOJA: MITÄ APUA SAAN MATKOJEN JA MAJOITUKSEN JÄRJESTÄMISEEN JA MAKSAMISEEN?

HENKILÖT TAPAHTUMAN TAKANA: KUKA JÄRJESTÄÄ TÄMÄN PANEELIN?

EU:n seuraavaa talousarviota käsittelevän kansalaispaneelin järjestää Euroopan komissio. Euroopan komissio on EU:n toimeenpaneva elin, jonka tehtävänä on tehdä lainsäädäntöehdotuksia, panna täytäntöön politiikkoja ja hallinnoida EU:n päivittäistä toimintaa. Se varmistaa, että EU:n lainsäädäntöä sovelletaan asianmukaisesti kaikissa jäsenvaltioissa, edustaa EU:ta kansainvälisesti ja valvoo määrärahoja ja taloutta. Komissio edistää EU:n etuja ja politiikkoja esimerkiksi kaupan, ympäristön ja kilpailun aloilla.

Komission tehtävänä on myös tehdä ehdotus EU:n uudeksi pitkän aikavälin talousarvioksi heinäkuussa 2025. Komissio järjestää parhaillaan laajoja kuulemisia kerätäkseen näkemyksiä tulevasta talousarviosta.

1/Prosessi:

Mitä eurooppalaiset kansalaispaneelit ovat?

MIKÄ EUROOPPALAISTEN KANSALAISPANEELIEN TAUSTA ON?

Euroopan komission kansalaispaneeleissa kaikista 27 jäsenvaltiosta satunnaisesti valitut osallistujat kokoontuvat keskustelemaan tärkeimmistä tulevista laeista ja muista aloitteista Euroopan tasolla. Panelistina otat vastaan viestikapulan edellisiltä kansalaispaneeliin osallistujilta ja paneudut EU:n uuteen pitkän aikavälin talousarvioon, joka edistää tavoitteitamme vuodesta 2028 alkaen. Osallistujien keskustelujen pohjalta laaditte suosituksia, jotka Euroopan komissio ottaa huomioon valmistellessaan EU:n seuraavaa pitkän aikavälin talousarviota. Tämä prosessi on juuri alkanut. Lisätietoa löydät täältä:

https://citizens.ec.europa.eu/new-european-budget_fi

Paneelit perustettiin vuosina 2021–2022 pidetyn Euroopan tulevaisuuskonferenssin jälkeen. Konferenssin aikana paneeleihin satunnaisesti valitut 800 kansalaista ehdottivat, että jatkossa kansalaisille olisi tarjottava useammin samanlaisia mahdollisuuksia osallistua eurooppalaiseen poliittiseen päätöksentekoon. Vastauksena tähän Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen päätti, että eurooppalaisten kansalaispaneeleista tulisi säännöllinen osa Euroopan demokraattista toimintaa ja että kansalaiset otettaisiin näin mukaan poliittiseen päätöksentekoprosessiin.

Seuraavissa paneeleissa käsiteltiin muun muassa näitä aiheita: mitä [ruokajätteelle](#) voidaan tehdä, kuinka [muokata virtuaalimaailmoja](#), miten [edistää oppimiseen liittyvää liikkuvuutta](#), miten parantaa [energiatehokkuutta](#) ja kuinka [torjua vihaa yhteiskunnassa](#).

KUINKA EUROOPPALAINEN KANSALAISPANEELI TOIMII?

Liityt 149 muun eri jäsenvaltiosta satunnaisesti valitun, EU:n monimuotoisuutta edustavan kansalaisen seuraan. Kolmannes osallistujista on alle 29-vuotiaita, jotta saadaan aikaan eri sukupolvien välisiä keskusteluja. Yhdessä

muodostatte eurooppalaisen kansalaispaneelin, jossa käsitellään EU:n uutta talousarviota. Euroopan kansalaisten olet mukana kehittämässä institutionaalista prosessia, jonka tarkoituksena on johtaa parempiin päätöksiin. Näitä päätöksiä tekevät 450 miljoonaa Euroopan kansalaista edustavat elimet: Euroopan komissio, Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto.

Paneelissa sinä ja muut kansalaiset työskentelette **pienryhmissä (noin 12 henkeä) ja kaikki yhdessä (täysistunnoissa)**. Pienryhmissä aiheeseen on mahdollista paneutua syvemmin. Keskustelette erilaisista näkemyksistä ja ideoista ja laaditte suosituksia seuraavan pitkän aikavälin talousarvion painopisteistä. Lisäksi kokoonnutte säännöllisesti ”täysistuntoihin”, joissa voitte vaihtaa kuulumisia, kuunnella muita panelisteja ja asiantuntijoita ja antaa palautetta muiden pienryhmien ideoista. Lopuksi koko paneeli hyväksyy laaditut suositukset.

Ammattitaitoisten tulkkien tiimi tekee työn mahdolliseksi. He tulkkavat keskustelut Euroopan unionin 24 viralliselle kielelle. Voit käyttää sinulle luontevinta kieltä.

Työn toteuttamisessa osallistujia tukee **avustajaryhmä**. Tämän ryhmän tehtävänä on varmistaa, että jokainen osallistuja voi tuntea olonsa mukavaksi prosessin aikana. Se seuraa kunkin istunnon aikataulua ja etenemistä sekä auttaa tekemään ryhmätyöskentelystä dynaamisempaa ja saamaan parhaan mahdollisen hyödyn irti kunkin yksilön ja ryhmän panoksesta. Se tarjoaa myös erilaisia välineitä yhdessä työskentelyyn ja yhteiseen päätöksentekoon. Paikalla on myös avustajia, jotka antavat tietoa käytännön asioista viikonloppujen aikana.

Koko prosessin ajan tukena on myös EU:n talousarviota käsittelevä asiantuntijaryhmä. Niin sanottu ”**tietämyskomitea**” tarjoaa tietoa EU:n talousarvion eri näkökohdista ja siitä, miten Euroopan unioni toimii. Keskustelujen aikana he vastaavat kysymyksiin, antavat palautetta ja kertovat oman näkemyksensä. Saat myös tilaisuuden keskustella muiden kansalaisyhteiskunnan, EU:n toimielinten ja

korkeakoulujen edustajien kanssa. Teemme parhaamme antaaksemme kaikki tarvitsemasi tiedot helposti ymmärrettävässä muodossa. Älä kuitenkaan huoli, sinun ei ole tarkoitus tulla asiantuntijaksi.

Myös komission virkamiehet, jotka valmistelevat EU:n uutta talousarvioehdotusta, ovat läsnä kaikissa istunnoissa kuuntelemaan osallistujien suosituksia ja lausuntoja.

Paikalla on myös **joukko tarkkailijoita**, joista useimmat ovat paneelin työskentelystä kiinnostuneita tutkijoita. He eivät puutu keskusteluihin eivätkä viittaa henkilökohtaisesti sinuun tai muihin paneelin jäseniin. Myös **tiedotusvälineet** kutsutaan paikalle, ja he saattavat pyytää joitakin paneelin jäseniä haastateltavaksi.

EUROOPPALAINEN KANSALAISPANEELI TAVOITTEISIIMME SOPIVASTA EUROOPAN UUDESTA TALOUSARVIOSTA

Paneeliin osallistujat kokoontuvat kolmeen istuntoon. Kaksi istuntoa järjestetään paikan päällä Brysselissä ja yksi istunto verkossa:

- **1. istunto**
28.–30. maaliskuuta 2025 (Brysselissä Belgiassa)
- **2. istunto**
25.–27. huhtikuuta 2025
(verkossa videoneuvotteluna)
- **3. istunto**
16.–18. toukokuuta 2025 (Brysselissä Belgiassa)

Pyydämme osallistujia noudattamaan tapaamisten aikatauluja ja olemaan läsnä ohjelman jokaisessa vaiheessa. Jos sinulla on käytännön ongelmia, voit kääntyä tukitiimimme puoleen. Mikäli sairastut, ilmoita siitä välittömästi, ja paikan päällä olevat henkilöt tai hotellisi vastaanotto auttavat sinua.

Paneeliin osallistuu vain satunnaisesti valittuja henkilöitä. Erityistä tukea tarvitsevia osallistujia auttavat henkilöt eivät voi osallistua keskusteluihin, mutta heillä on mahdollisuus osallistua kuuntelijoina. Heillä on myös mahdollisuus osallistua vapaa-ajan tapahtumiin.

Osallistujille järjestetään iltaisin **vapaa-ajan tapahtumia** (torstaina, perjantaina ja lauantaina). Liity seuraamme ja tartu tilaisuuteen viettää aikaa muiden 27 jäsenvaltiosta kotoisin olevien osallistujien kanssa.

Mikäli havaitset toiminnassa epäkohtia tai lainvastaista käyttäytymistä, ota paneeli-istuntojen aikana yhteyttä **osallisuudesta vastaavaan henkilöön**, tai lähetä sähköpostia istuntojen välillä.

Paneelia täydentää **kansalaisten osallistumisfoorumin verkkokeskustelu**, joka on avoin kaikille Euroopan kansalaisille, jotka haluavat kertoa näkemyksensä EU:n seuraavasta pitkän aikavälin talousarviosta. Kerro tästä mahdollisuudesta perheellesi, ystävillesi ja kollegoillesi, joita ei ole valittu paneeliin, jotta hekin voivat osallistua.

Voit halutessasi kertoa sosiaalisissa verkostoissa osallistumisestasi paneeliin. Pyydämme, ettet jaa muiden osallistujien henkilötietoja tai puheenvuoroja.

2 / Tehtävä:

Minkä parissa työskentelen?

Komissio tekee heinäkuussa 2025 ehdotuksen EU:n uudesta vuonna 2028 voimaan tulevasta pitkän aikavälin talousarviosta, josta Euroopan parlamentti ja jäsenvaltiot päättävät sen jälkeen EU:n neuvostossa. Tämä on tilaisuus tehdä päätös vahvasta ja nykyaikaisesta, tavoitteitamme vastaavasta EU:n talousarviosta.

EU:n suuntautuessa tulevaisuuteen yhteiskunnassamme, turvallisuudessamme, taloudessamme ja planeetallamme tapahtuu syvällisiä muutoksia. Vapaan, demokraattisen, vahvan, turvallisen, vauraan ja kilpailukykyisen Euroopan tavoite, joka on hahmoteltu komission [poliittisissa suuntaviivoissa](#) sekä [Eurooppa-neuvoston vuosien 2024–2029 strategisessa ohjelmassa](#), on saavutettava hyvin haastavassa geopolittisessä tilanteessa. EU:n talousarvion tulisi jatkossakin parantaa kansalaisten elämänlaatua ja toimeentuloa, ja sillä olisi tuettava työpaikkoja, yrityksiä, opiskelijoita, maanviljelijöitä, tutkimusta, alueita ja paikallisyhteisöjä kaikkialla Euroopassa ja sen ulkopuolella. Samaan aikaan on käsiteltävä kiireellisiä prioriteetteja, kuten puolustusta ja turvallisuutta.

Vaikka tarve EU:n toiminnalle kasvaa, EU:n määrärahat ovat rajalliset. EU:n seuraavan pitkän aikavälin talousarvion laatiminen edellyttää yhteistä analyysia taustalla olevista haasteista – laajaa yhteisymmärrystä siitä, mitä rahoitetaan, eli tulevien vuosien investointitarpeista, ja miten ne rahoitetaan. Euroopan komissio aikoo keskustella paneelin jäsenten kanssa EU:n seuraavasta talousarviosta. Näin ollen sinua ja muita kansalaispaneelin jäseniä pyydetään vastaamaan seuraavaan kysymykseen:

”Mitkä EU:n rahoittamat painopisteet ja toimet tuovat eniten lisäarvoa eurooppalaisille?”

Tähän kysymykseen liittyy kaksi näkökulmaa:

- Mihin ensisijaisiin tavoitteisiin perustuen EU:n talousarvion varoja olisi käytettävä tulevaisuudessa?
- Minkälaisia toimia EU:n talousarviosta tulisi tukea, jotta nämä ensisijaiset tavoitteet voitaisiin saavuttaa?

Erilaiset alakysymykset auttavat tämän aiheen käsitteilyssä. Miten voimme hyödyntää EU:n talousarvion jokaisen euron mahdollisimman hyvin? Miten tässä voidaan ottaa huomioon eurooppalaisten erilaiset tarpeet? Onko sinulla ajatuksia siitä, miten EU:n talousarvio voisi vaikuttaa myönteisesti sinun elämääsi? Miten talousarviolla voitaisiin vastata parhaiten yhteisiin eurooppalaisiin haasteisiin?

Kokeneiden fasilitaattoreiden, asiantuntijoiden ja ulkopuolisten puhujien tuen ja tietojen avulla sinä ja muut kansalaiset etsitte vastauksia näihin kysymyksiin kolmessa istunnossa:

ENSIMMÄISESSÄ ISTUNNOSSA luodaan yhteinen käsitys EU:n talousarviosta ja kansalaispaneelin toiminnan laajuudesta. Johdanto-osiossa selvitetään EU:n talousarvion luonne, esimerkiksi sen kehitys, mitä sillä rahoitetaan, mistä rahat tulevat ja kuinka niistä pääteetään. Yhdessä muiden kansalaisten kanssa tarkastelet myös yhteisiä painopisteitä ja erilaisia rahoitustarpeita, joita EU:n talousarvioon on sisällytettävä. Keskustele yhteistä tulevaisuutta koskevista visioista ja tunnista keskeisiä haasteita ja mahdollisuuksia. Pohdittu myös, minkä periaatteiden tulisi ohjata EU:n seuraavaa talousarviota.

Verkossa järjestettävässä **TOISESSA ISTUNNOSSA** sovitte poliittisista painopisteistä ja laaditte ensimmäiset suositukset. Kehittäte ideoita, kuinka näitä yhteisiä painopisteitä voitaisiin parhaiten tukea ja miten havaittuihin yhteisiin haasteisiin voitaisiin vastata. Keskustele erityisesti siitä, minkälaisilla toimilla voitaisiin parantaa eri puolilla Eurooppaa asuvien kansalaisten elämänlaatua.

KOLMANNESSA ISTUNNOSSA tarkennatte ajatuksianne. Nämä ideat muokataan lopullisiksi suosituksiksi siitä, miten EU:n talousarvio voidaan laatia vastaamaan tavoitteita. Tuloksista äänestetään ja ne hyväksytään viimeisessä täysistunnossa.

Paneelin **TULOKESENÄ** laaditaan luettelo suosituksista, jotka Euroopan komissio huomioi työskennellessään seuraavan EU:n talousarvion parissa.

3 / Aihe:

Mitä minun on tiedettävä EU:n talousarviosta?

MIHIN EU:N TALOUSARVIOTA TARVITAAN?

Talousarvio eli budjetti on suunnitelma, josta käy ilmi, kuinka paljon rahaa henkilö tai organisaatio ansaitsee ja kuinka paljon rahaa sen täytyy käyttää tai se pystyy käyttämään. Jokaisella maailman maalla on talousarvio, joka on laskelma sen mahdollisista tuloista (kuinka paljon rahaa se ansaitsee) ja menoista (kuinka paljon rahaa se käyttää).

EU:n talousarvio otetaan käyttöön silloin, kun on tehokkaampaa käyttää rahaa EU:n tasolla kuin paikallisella, alueellisella tai kansallisella tasolla. Tätä voidaan kutsua EU:n talousarvion "lisäarvoksi". Se täydentää jäsenvaltioiden talousarvioita. EU:n talousarviosta saadaan merkittävää lisäarvoa kansallisiin talousarvioihin verrattuna muun muassa seuraavilla aloilla:

- **Ensinnäkin** sillä tuetaan eurooppalaisia politiikkoja, joissa EU:lla on merkittävä rooli. Ne on määritetty Euroopan unionin perussopimuksissa, jotka ovat jäsenvaltioiden välisiä sitovia sopimuksia. Näihin kuuluvat muun muassa maatalous- ja koheesiopolitiikat. Maataloudessa keskitytään elintarviketurvallisuuden varmistamiseen, viljelijöiden toimeentulon tukemiseen ja kestäväen maatalouden edistämiseen kaikkialla EU:ssa. Koheesiopolitiikkojen tavoitteena on edistää korkeaa elämänlaatua kaikilla EU:n alueilla tukemalla taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhtenäisyyttä solidaarisuusperiaatteen pohjalta.
- **Toiseksi** EU:n talousarviosta tuetaan myös hankkeita, joilla on aito eurooppalainen ulottuvuus, kuten rajat ylittävää infrastruktuuria (esimerkiksi Rail Baltica -junaverkko, joka yhdistää Viron, Latvian ja Liettuan muuhun Eurooppaan), sekä monikansallisia hankkeita (esimerkiksi useiden jäsenvaltioiden välinen oikeudellinen yhteistyö).
- **Kolmanneksi** sen avulla voidaan vastata eurooppalaisiin haasteisiin, jotka ovat yhteisiä kaikille jäsenvaltioille, kuten tarve vahvistaa kilpailukykyämme, taata turvallisuutemme sekä saattaa päätökseen vihreä ja digitaalinen siirtymä.
- **Neljänneksi** sen avulla vastataan yhteisiin kriiseihin ja hätätilanteisiin, kuten COVID-19-pandemiaan ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan vaikutuksiin.
- **Viidenneksi** siitä tuetaan EU:n maailmanlaajuisia toimia esimerkiksi kehittämällä kansainvälisiä kumppanuuksia, kehitysyhteistyötä ja humanitaarista apua.

EU:n talousarvio tuottaa lisäarvoa sekä vahvistaa Euroopan taloutta ja geopoliittista asemaa yhdistämällä resursseja, toimimalla yhdessä yhteisiä haasteita vastaan ja auttamalla jäsenvaltioita, niiden kansalaisia ja muita tahoja.

On huomiotava myös, että investointeja ei rahoiteta ainoastaan julkiselta sektorilta kansallisista tai EU:n määrärahoista, vaan myös yksityisen sektorin varoista (eli yksityisistä säästöistä Euroopassa ja muualla). Julkista rahoitusta voidaan käyttää yksityisen pääoman vipuvaikutuksen lisäämiseksi esimerkiksi rahoittamalla osa innovatiivisista hankkeista, joiden katsotaan olevan liian riskialttiita investointikohteita yksityisille yrityksille, tai pienentämällä yksityisten investointien riskiä takauksilla.

MIKÄ ON EU:N TALOUSARVIO?

EU:n talousarviosta puhuttaessa viitataan usein pitkän aikavälin suunnitelmaan, jota kutsutaan monivuotiseksi rahoituskehikseksi. Suunnitelmassa vahvistetaan käytävissä olevien varojen kokonaismäärä ja päätetään, miten ne käytetään useiden vuosien aikana. Siinä asetetaan myös menorajat kullekin pääalalle, kuten turvallisuudelle ja puolustukselle sekä luonnonvaroilta ja ympäristölle. Monivuotinen rahoituskehys perustuu Euroopan komission ehdotukseen, jonka 27 jäsenvaltion on hyväksyttävä neuvostossa yksimielisesti sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti on antanut hyväksyntänsä.

EU:n vuotuinen talousarvio laaditaan ja hyväksytään vuosittain monivuotisen rahoituskehiksen perusteella. Siinä vahvistetaan kyseisen vuoden menot ja tulot noudattaen EU:n pitkän aikavälin talousarviossa sovitut kokonaismääriä.

EU:n tämänhetkinen pitkän aikavälin talousarvio kattaa vuodet 2021–2027. Sen määrä on 1,2 biljoonaa euroa, mikä on noin 1 prosentti EU:n BKT:stä (bruttokansantuote = maassa tietyssä ajanjaksona tuotettujen tavaroiden ja palvelujen arvo). **EU:ssa on 27 jäsenvaltiota, joissa asuu yhteensä 450 miljoonaa ihmistä.** Nämä luvut huomioon ottaen EU:n vuotuinen talousarvio on itse asiassa melko pieni – noin **160–180 miljardia euroa vuodessa vuosina 2021–27**. Se on verrattavissa 5,6 miljoonan asukkaan Tanskan budjettiin. 38 miljoonan asukkaan Puolan budjetti puolestaan on noin 30 prosenttia pienempi.

Talousarviota täydennetään poikkeuksellisesti noin 800 miljardilla eurolla NextGenerationEU-ohjelmasta, joka on väliaikainen väline COVID-19-pandemiasta toipumisen tukemiseksi. EU:n pitkän aikavälin talousarvio yhdessä NextGenerationEU-ohjelman kanssa on siis noin 2 biljoonaa euroa.

NextGenerationEU on EU:n väliaikainen elvytysväline, jonka tarkoituksena on auttaa jäsenvaltioita toipumaan COVID-19-pandemian taloudellisista ja sosiaalisista vaikutuksista. Siitä jaetaan 800 miljardia euroa avustuksina ja lainoina uudistusten ja investointien tukemiseen keskittyen vihreään ja digitaaliseen siirtymään, talouden kestävyteen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen. NextGenerationEU-ohjelman rahoittamiseksi Euroopan komissio on ottanut EU:n puolesta lainaa pääomamarkkinoilta.

MITÄ EU RAHOITTAJAA JA MITÄ SE ON TÄHÄN MENNESSÄ SAAVUTTANUT?

EU:n pitkän aikavälin talousarvio on jaettu menoluokkiin, joita ovat esimerkiksi:

- **Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalisuus:**

Tukee tutkimusta, auttaa digitalisoimaan yrityksiä ja viranomaispalveluja sekä investoi fyysiseen (kuten rautateihin), digitaaliseen (kuten 5G ja nopea internet) ja avaruusinfrastruktureihin. Lisäksi sillä edistetään kilpailukykyä esimerkiksi rahoittamalla tärkeimpiä digitaalitekniikan, ilmaston ja biotekniikan alueita.

- **Koheesio, palautumiskyky ja arvot:**

Pyrkii vähentämään alueellisia eroja ja edistämään EU:n kestävä kehitystä. Rahoituksella tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää, nuoriso- ja terveysaloitteita sekä edistetään EU:n arvoja. Auttaa esimerkiksi kehittämään älykaupunkeja, vihreää liikennettä ja hankkeita, jotka yhdistävät syrjäisiä alueita muihin. Tukee myös alueita, joihin siirtyminen fossiilisista polttoaineista puhtaisiin energialähteisiin vaikuttaa eniten, ja tarjoaa koulutusta, joka auttaa työntekijöitä hankkimaan uusia taitoja. Rahoittaa hankkeita ja järjestöjä, jotka edistävät opiskelijoiden rajat ylittävää liikkuvuutta, sosiaalista osallisuutta, parempaa terveydenhuoltoa, oikeutta, ihmisoikeuksia ja kulttuurialoitteita.

- **Luonnonvarat ja ympäristö:**

Keskittyy EU:n maatalouden ja merenkulun kestävyysparantamiseen, ilmastomuutoksen torjuntaan ja elintarviketurvan varmistamiseen. Tähän sisältyy maanviljelijöiden ja kalastuksen tukeminen, investoiminen maaseudun kehittämiseen, biologisen monimuotoisuuden suojeleminen, metsien ja luonnonvaraisen eläimistön säilyttäminen sekä hiilidioksidipäästöjen vähentäminen.

- **Muuttoliike ja rajaturvallisuus:**

Parantaa rajaturvallisuutta ja tukee muuttoliikkeen tehokasta hallintaa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi investoimista rajavalvontaan, terrorisminvastaisiin toimenpiteisiin ja hankkeisiin, joilla autetaan maahanmuuttajien kotouttamista ja turvataan samalla turvapaikkajärjestelmä.

- **Turvallisuus ja puolustus:**

Tavoitteena on lisätä strategista autonomiaa ja vahvistaa EU:n puolustusteollisuutta. Esimerkiksi rahoittamalla yhteistä sotilaallista tutkimusta, kyberturvallisuutta ja seuraavan sukupolven puolustusteknologiaa sekä eurooppalaisia satelliittinavigointijärjestelmiä.

- **Naapurusto ja muu maailma:**

Siitä rahoitetaan EU:n toimia ulkomailla vakauden, kehityksen ja humanitaarisen avun edistämiseksi sekä EU:n arvojen vaalimiseksi maailmassa. Tällä tuella autetaan esimerkiksi infrastruktuurin rakentamista, parannetaan terveydenhuoltoa ja koulutusta kehitysmaissa ja annetaan hätäapua konfliktialueilla tai luonnonkatastrofien koettelemilla alueilla.

- **EU:n yleinen hallinto:**

Rahoittaa myös EU:n hallintoa, jotta hallinnointi olisi tehokasta.

Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalisuus

149,9 (+11,5 NGEU:sta)

Koheesio, palautumiskyky ja arvot

429,8 (+776,5 NGEU:sta)

Luonnonvarat ja ympäristö

400,3 (+18,9 NGEU:sta)

Muuttoliike ja rajaturvallisuus

28,3

Turvallisuus ja puolustus

16,4

Naapurusto ja muu maailma

113,7

EU:n yleinen hallinto

82,5

Yhteensä 2 027,9 miljardia euroa

EU:n talousarviolla on suora ja konkreettinen vaikutus Euroopan kansalaisten, yritysten, tutkijoiden, maanviljelijöiden ja paikallisyhteisöjen elämään. Seuraavassa on muutamia esimerkkejä saavutuksista, jotka EU:n talousarvio on mahdollistanut:

- **ILMASTO:** 87 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia vähemmän vuodessa.
- **OPISKELIJOIDEN LIKKUVUUS:** 16 miljoonaa henkilöä on osallistunut Erasmus-ohjelmaan sen jälkeen, kun se perustettiin vuonna 1987.
- **TYÖPAIKAT:** 6,8 miljoonaa henkilöä on löytänyt viime vuosina työpaikan Euroopan sosiaalirahastosta rahoitettujen aloitteiden kautta.
- **DIGITALISAATIO:** EU:n rahoituksella tuetaan eurooppalaista satelliittinavigointijärjestelmää Galileoa, jonka signaaleja käyttää yli 2,3 miljardia laitetta ympäri maailmaa älypuhelimista hätämajakoihin. EU:n rahoituksen ansiosta Galileo tarjoaa vapaasti saatavilla olevia satelliittitietoja, joita voidaan käyttää paikannukseen, navigointiin ja ajanmääritykseen.
- **YRITYSTEN TUKEMINEN:** 2,5 miljoonaa yritystä sai EU:n koheesiopolitiikan rahoitustukea vuosina 2014–2022.
- **TIEDE:** 35 Nobel-palkinnon saajaa on saanut EU:n tutkimustukea vuosina 1985–2023.
- **ENERGIAINFRASTRUKTUURI:** kaudella 2014–2020 EU:n energijärjestelmän jäsenvaltioiden välisiin yhteyksiin lisättiin 3 613 kilometriä sähkökaapeleita.
- **KULTTUURI:** vuonna 2024 viisi Oscar-ehdokkaana ollutta elokuvaa sai tukea EU:n talousarviosta.

KUINKA EU:N TALOUSARVIO RAHOITETAAN?

EU:n vuosien 2021–2027 talousarvio rahoitetaan seuraavista lähteistä, jotka lasketaan vuosittain:

- 1. Kansallisista budjeteista maksettavat rahoitusosuudet** (64 % vuonna 2025), jotka riippuvat jäsenvaltioiden bruttokansantulotasosta (BKTL). Ne muodostavat EU:n talousarvion suurimman tulolähteen ja varmistavat, että tulot riittävät kattamaan kaikki sovitut menot ja että EU:n talousarvio on aina tasapainossa.
- 2. Tullimaksut**, joita sovelletaan EU:n ulkopuolisista maista tuotaviin tuotteisiin (14 % vuonna 2025).
- 3. Arvonlisäveroon (alv) perustuva rahoitusosuus**, joka maksetaan kansallisista budjeteista (16 % vuonna 2025).
- 4. Muovipakkausjäte** (5 % vuonna 2025): jäsenvaltioiden rahoitusosuus, joka perustuu kierrättämättömän muovipakkausjätteen määrään kussakin jäsenvaltiossa.
- 5. Muut tulot**, kuten EU:n ulkopuolisten maiden rahoitusosuudet ja yrityksille kilpailua rajoittavasta toiminnasta määrättyt sakot.

Lisäksi Euroopan komissiolla on [EU:n perussopimusten](#) takaamat valtuudet ottaa lainaa kansainvälisiltä pääomamarkkinoilta EU:n puolesta. Vuodesta 2021 lähtien komissio on [kerännyt varoja pääomamarkkinoilta](#) rahoittaakseen COVID-pandemian jälkeistä NextGenerationEU-elvytysohjelmaa, ja lisäksi se on ottanut lainaa muihin painopistealueisiin, kuten Ukrainan tukemiseen.

Muun muassa NextGenerationEU:n avustuksiin liittyvän lainan takaisinmaksun helpottamiseksi komissio on ehdottanut seuraavia [kolmea](#) uutta tulonlähdettä:

- **Osa EU:n päästökauppajärjestelmästä** saatavista tuloista. Kyseessä on EU:n laajuinen järjestelmä, jossa asetetaan raja energiantensiivisten teollisuudenalojen kasvihuonekaasupäästöille ja jossa yritykset voivat ostaa ja myydä päästöoikeuksia päästöjen vähentämisen kannustamiseksi.
- **Hiilirajamekanismi (CBAM)**, jossa EU:hun tuotaville tuotteille asetetaan hiilidioksidipäästöjen hinta sen varmistamiseksi, että ulkomaiset tuottajat noudattavat samoja ilmastostandardeja kuin EU:n toimivat teollisuusyritykset.

- Kunkin jäsenvaltion maksama rajoitettu tilapäinen rahoitusosuus, joka perustuu yritysten liikevoiton tasoon.

KUINKA EU:N TALOUSARVIOSTA NEUVOTELLAAN JA KUINKA SE HYVÄKSYTÄÄN?

Vaikka paneelissa ei paneudutakaan tähän, on tärkeää, että osallistujat tuntevat EU:n talousarvion hyväksymisprosessin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto neuvottelevat ja hyväksyvät EU:n pitkän aikavälin talousarvion Euroopan komission ehdotusten pohjalta. EU:n neuvosto koostuu jäsenvaltioiden kansallisten hallitusten edustajista, kun taas Euroopan parlamentin valitsevat Euroopan kansalaiset. Päätöksentekoprosessi voidaan jakaa kolmeen vaiheeseen:

1. VAIHE:

EU:N PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUSARVION ESITTELY

Neuvottelut EU:n pitkän aikavälin talousarviosta aloitetaan vuosia ennen sen käyttöönottoa. Komissio käynnistää prosessin esittämällä ehdotuksia. Komissio kuulee ehdotuksia laatiessaan laajasti toimielimiä, sidosryhmiä ja kansalaisia. Tämä on vaihe, jossa tämä paneeli toimii: osallistujien suositukset ovat osa näiden ehdotusten valmistelua.

2. VAIHE:

NEUVOTTELUT EU:N PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUSARVIOSTA

EU:n neuvosto, joka koostuu kaikista jäsenvaltioista, valmistelee kantansa komission ehdotusten pohjalta. Myös Euroopan parlamentti vahvistaa kantansa ehdotuksiin. Kun kaikki osapuolet ovat päättäneet kantansa, parlamentin ja neuvoston väliset neuvottelut alkavat, ja tavoitteena on päästä yhteiseen sopimukseen.

3. VAIHE:

EU:N PITKÄN AIKAVÄLIN TALOUSARVION KÄYTTÖÖNOTTO

Kun sopimukseen on päästy, EU:n pitkän aikavälin talousarvio hyväksytään erityisellä lainsäädäntömenettelyllä. EU:n neuvoston on päästävä yksimielisesti sopuun eri osatekijöistä. Tämän jälkeen Euroopan parlamentin on annettava hyväksyntänsä.

Tarvittaessa EU:n pitkän aikavälin talousarviota voidaan tarkistaa sen voimassaoloaikana, mikäli ilmenee odottamattomia haasteita. Näin tapahtui helmikuussa 2024, kun EU:n talousarviota tarkistettiin siten, että se kattaa Ukrainan tukemisen, strategisten teknologioiden ja maahanmuuton kaltaisten painopistealojen rahoituksen.

KUINKA EU:N TALOUSARVIO PANNAAAN TÄYTÄNTÖÖN?

EU:n rahoitusta voi hallinnoida suoraan komissio (suora hallinnointi), komissio ja jäsenvaltiot yhdessä (jaettu hallinnointi) tai täytäntöönpanokumppanit, kuten Euroopan investointipankki (välillinen hallinnointi). Hallinnointitapa määrittelee rahoitushakemuksia koskevan menettelyn ja niiden arviointitavan.

Vaikka EU rahoittaa tiettyä ohjelmaa tai hanketta tai osallistuu hankkeeseen antamalla takauksen, se ei aina osallistu suoraan sen päivittäiseen hallinnointiin. Vaikka jäsenvaltiot vastaavat suurimmalta osalta EU:n talousarvion täytäntöönpanosta, komissio on viime kädessä vastuussa sen toteutumisesta.

Komissio on sitoutunut suojelemaan veronmaksajien rahoja ja varmistamaan, että jokainen EU:n talousarvion euro käytetään avoimesti ja asianmukaisesti. Saavuttaakseen tämän tavoitteen komissio tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden viranomaisten ja muiden EU:n toimielinten kanssa.

